

VD Rimformerar

*Jag är bäst på Bahco att spä,
därför spår jag nu som så,
att julen blir vit - eller grå -
och hela vintern likaså*

*Men glad och nöjd är jag ändå
så länge jag får tomtedräkten på
God jul och gott nytt år !*

Julruskan – en sed som försvunnit

I vår teknokratiska tid och alltmer standardiserade tillvaro har vi förlorat många gamla fina traditioner och sedvänjor, som tidigare generationer aktsamt värdat. Rent stämningssamt sett har vår tid blivit fattigare mitt i välfärden. Var det manne inte större skillnad mellan vardag och helg förr. Kontrasten gav mera pregnans åt helgerna. Och det var oftast till dessa, som de gamla sedvänjorna var knutna.

Vi måste göra klart för oss, att det var i det gamla bondesamhället och på landsbygden, som de älderdomliga sedvänjorna hade ett starkt rotfäste, och det berodde också på att de hade stark anknytning till sysslor och tänkesätt just bland den jordbrukande befolkningen.

Så här till jul kan det vara anledning att dröja ett tag vid den gamla seden att sätta upp ”julruskor” vid gårdarna. Men innan man kunde gripa sig an med denna åtgärd, var det mycket annat man skulle ha färdigt. Helst skulle årets skörd vara tröskad. Och för att åtminstone formellt sätta punkt för detta arbete gick man redan före dagningen ut på logen för att svinga den tidens tröskverktyg – slagan. Naturligtvis var merparten av brödsäden redan både tröskad och malen, eftersom mjöl måste finnas i tid för julbaket. Och i vedboden skulle ved vara huggen i sådan om-

Att fattning, att den åtminstone skulle räcka fram till nyårsaftonen.

När de tunga jobben var avslutade, kunde man gripa sig an ett av de lättare: att sätta upp julruskan. En sådan skulle man längre tillbaka i tiden ha vid varje gård. Till denna hade man huggit en lång och smacker granstång, som man oftast barkade helt och hållet. Längst upp i smäländan skulle själva julruskan sitta. Antingen anbringade man en särskild, grön ruska i stångänden, eller också lät man själva toppkvistarna sitta kvar. I det senare fallet blev det dock en ganska ”mager” ruska. Man ville ju inte vara sämre än granngården!

Senare kunde man pryda stängen med en stjälma eller ett hjul.

Det kan synas senare tiders barn något egendomligt, kanske löjligt, att denna julprydnad företrädesvis sattes i dynghögen – eller vid stallgaveln. Men det var ofta där, som gödselhögen var belägen.

Det var emellertid alls ingen vanhedrande plats att stå i dynghögen. Man visste nogsam, att gödseln var ”guld värd” för åkerjorden – och därmed för avkastningen. Ursprungligen var det just med tanke på en god årsväxt, som man planerade julruskans stång i dynghögen.

Liksom många andra sedvänjor har denna sed att sätta upp en julruska dött ut. Exakt när den dog u i våra trakter torde inte vara känt i dag. Naturligtvis dog den inte ut på en enda gång. Det bara blev längre och längre mellan julruskorna år från år. Och till sist fanns ingen kvar.

Numera vet väl knappast våra dagars unga generation ens vid jordbruket vad en julruska är för något – än mindre vad den syftade till. På många håll har man inte ens en gödselhög kvar, sedan de kreaturslösa jordbruken blivit allt

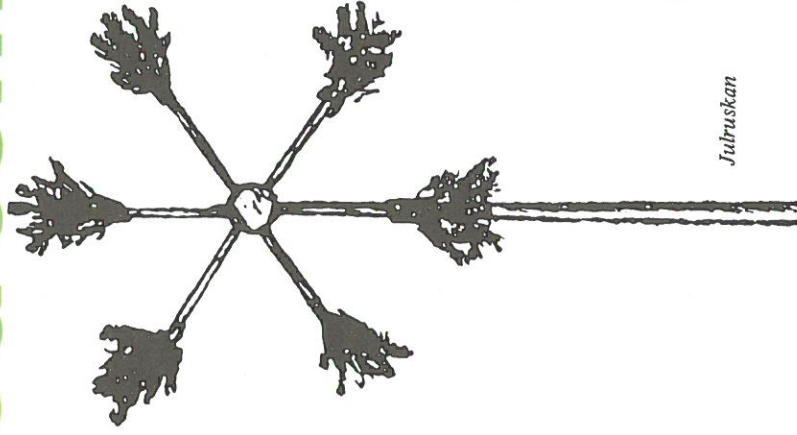
Väljipare

Från nedre Trögden lär julruskorna ha

försvunnit tidigare än från bygden norr

om Enköping. Längst dröjde de av allt att döma kvar i Fjärdhundrabygden.

Måhända kan tider åter komma, när man återupptar denna gamla sedvänja. Man börjar ju alltmer få en känsla för det gamla, för det som våra förfäder sysslade med under betingelser, som är helt olika dem vi lever under i dag. Det var väl måhända – och kanske naturligtvis – att det var ungdomen, som släppte traditionen. Att det i detta bruk legat något slags religiös innebörd – ett slags bevekelse av årsväxtens makter – tänkte man väl inte på eller ens visste om. Eller också såg man nedlåtande på

Julruskan

seden och tyckte måhända att den hade släktskap med skrock och ”skrómt”.

Vid jultiden 1912 kom numera framlidne domkyrkosysslomannen och teol dr Mats Åmark – en av Enköpingstrakten ”hävdatecknare” – i samspråk med några av de äldre sockenborna i Trögden just om julruskan. Det var hans första år som präst i Enköpingstrakten. Samtalet bar frukt: året därpå tog några av gårdarna i hans socken upp seden. På

ett ställe var julruskan gjord av ett gammalt

malt spinnrockshjul, som pryttis med en

ytte ring av sex gröna granriskvistar

och en inre av gula halmkvarstar. Allt trävirke målades i vitt och rött. På julaftonen restes den vid loggaveln.

Denna julruska blev inte ensam. Exempel smittade av sig, och många gårdar följde efter. Som vanligt försökte man vid de olika gårdarna att överträffa varandra i storlek och verkningsfulla arrangemang hos julruskan.

Men det blev endast ett kort upplammande av den gamla seden. När nyhetens behag var förbi, var också julruskornas saga all . . . Igen.

1975- ett svårbedömbart år.

Det är nu snart dags att avsluta 1974 — ett år i skuggan av oljekris, ett år med svag byggmarknad i Sverige och ett år med en allt osäkrare internationell konjunktur. 1974 börjar nu få sin speciella profil, sett ur vårt bolags synvinkel. Året kommer av allt att döma att kännetecknas som ett förändringsår — den period då vi snabbt anpassade oss till en hårdare framtida marknad. Vi kommer emellertid att fortsätta att ständigt anpassa oss till den miljövärdsmarknad, som tycks bli allt större, men som till sin struktur för oss säkerligen kommer att visa nya och intressanta utvecklingsmöjligheter.

Tyngdpunkten av våra insatser kommer fortfarande att under de närmaste åren ligga inom Norden. Den internationella marknaden utanför de nordiska länderna kommer emellertid i ökande omfattning att bli viktig för oss. Därför har vi nu förstärkt våra insatser genom att fr o m årsskiftet organisera en särskild internationell sektor, där vi satsat betydande personella och ekonomiska resurser. Detta är en investering för framtiden, men organisatoriskt är det att betrakta som ett steg i riktning mot en allt klarare

re uppdelning av bolagets olika aktiviteter. I linje med redan företagna ändringar räknar jag med att under första halvåret fortsätta på den inslagna vägen mot en mer fullständig uppdelning av bolaget i olika divisioner.

Hur ser det nu ut inför nästa år? Det är svårt att sia om 1975. De flesta industriländer står inför många problem, vars konsekvenser är svåra att överblicka. Inflationen har blivit ett mycket besvärligt gissel för de flesta länder. Sverige och Tyskland har dock bemästrat detta problem ganska bra, särskilt jämfört med flera andra länder.

Vi står dock inför upptakten till en ny avtalsrörelse, som omfattar praktiskt taget alla landets löntagare och där kraven blivit höga. De flesta grupper tycker att de är eftersatta, men lönehöjningar utöver produktionshöjningar leder till ökad inflation. Det vet alla, men ingen, inte ens starka regeringar, tycks kunna göra något åt problematiken. Därför blir det svårt att bedöma 1975. Omdömena från olika slags experter världen över skiftar från världsdpression av 30-talsmodell, som endast de medelålders och äldre vet något om, till en relativt svag kon-

conjunktur 1975. Det är sannoligen inte lätt att rätt förbereda ett företag inför så skiftande utsikter.

Det enda man kan göra inför en oviss framtid är att på bästa sätt se om sitt hus och bevara sin konkurrenskraft.

Det är ju ändå så att det är de stora industriländernas regeringar som styr världens öden; och för ett land som Sverige är det bara att i stort anpassa sig på bästa sätt och liksom det enskilda företaget försöka bevara sin konkurrenskraft genom att hålla inflationen i schack så gott det går.

Låt mig avsluta med att till alla inom Bahco Ventilation framföra ett tack för era insatser under 1974 och önska er en God Jul och ett Gott Nytt År!

Vad tycker Bahco folk om Bahco?

En intervjuundersökning på AB Bahco Ventilation våren 1974.

Som tidigare meddelats har en utomstående konsult — PR-Funktion AB — utfört en intervjuundersökning inom företaget.

Syftet med undersökningen var att med ledning av hur olika anställda uppfattar hur företaget fungerar i olika situationer definiera olika problemområden som kan förbättras i första hand med informationsåtgärder.

Ca 35 personer har intervjuats och frågeformuläret som låg till grund för diskussionerna innehöll 46 frågor.

För att bevara de enskildas anonymitet har bearbetningen av materialet utförts helt av konsulten. Rapporten är omfattande, varför det här bara är möjligt att lämna en kortare sammanfattning.

Tron på Bahco Ventilation bland de intervjuade är stark. En klar majoritet anser tryggheten i ett lagom stort företag väl beläget ur kommunikationssynpunkt som en klart positiv faktor. Styrkan ligger också i en relativt väl känd affärsidé och i fördelen av att tillhöra en koncern med ett välkänt namn.

Många anser dock att trots att vi utgör den största enheten i koncernen förknippas Bahco-namnet utanför företaget mer med verktyg än ventilation. Man anser dock att vårt rykte är gott även på Bahco Ventilation.

När det gäller företagets framtid är man optimistisk men man anser att framtidsexpansionen är starkt beroende av att vi lyckas väl med vår exportverksamhet. Kritiken är starkast mot vårt sätt att sköta exporten samt mot de brister man

anser finns i organisationen. Trots den relativt hårda kritiken mot organisation och beslutsprocesser anser majoriteten att samarbetet mellan olika avdelningar är gott och fungerar bra.

Beträffande relationerna mellan företaget och olika grupper utanför företaget anser man dessa som goda och särskilt framhålls förhållandet till kommun som gott. Det anses dock att företaget gör för litet för att upprätthålla goda kontakter med utbildningsanstalter samt att man syns (eller hörs) för litet i massmedia.

När det gäller våra produkter anser de flesta tillfrågade att även om sortimentet är gediget saknas ”unika” produkter, kreativiteten kunde vara större och produktframtagningen snabbare.

En enig uppfattning är att vi har en bra och flexibel produktionsenhet. Arbetsmiljön både i verkstäder och kontor får generellt ett högt betyg även om kritik inom vissa områden finns.

Likartade och samstämmiga uppfattningar framförs om att de viktigaste externa faktorerna som kommer att påverka oss i framtiden kommer via lagstiftning och andra politiska beslut. Trots att så många insett betydelsen av en

framgångsrik export har de flesta vid bedömning av framtidsutsikterna överraskande nog endast talat om hemmamarknaden.

Slutfrågorna under intervjuerna handlade om hur den interna informationen fungerar. Tveksamheten på den punkten var huvudledningen till att under söknigen genomfördes. Det kunde ej helt oväntat klart konstateras att ju längre bort från företagsledningen man kom-

mer desto sämre fungerar informationen och desto starkare är kritiken.

PR-Funktion AB har upprättat ett åtgärdsförslag baserat på intervjuundersökningen. Detta åtgärdsförslag kommer nu närmast att granskas och därefter skall beslut fattas i syfte att undanröja så många olägenheter som möjligt av de som kritiserats.

G Tengdahl

Arbetsmiljöfonden.

Den 18 juni 1974 trädde lagen om avsättning till företagsanslutna arbetsmiljöfonder i kraft. Lagen innebär att 20% av den redovisade vinsten för verksamhetsåret 1974 skall avsättas till en fond för investeringar i arbetsmiljön.

På ansökan från företaget får fondmedlen efter beslut av Arbetsmarknadsstyrelsen tas i anspråk för investeringar i sociala anordningar och i arbetsmiljön vid företaget. Som exempel på tänkbara investeringar kan nämnas skyddsanordningar av olika slag, förbättrad ventilation, ljusförbättrande åtgärder, bullerminskande åtgärder m m, men också andra åtgärder som avser att förbättra förhållandena för de anställda såsom sa-

nitära anordningar av olika slag, ny- eller ombyggnad av matsalar, omklädningsrum och andra lokaler som kommer de anställda tillgodo.

För att medlen skall få tas i anspråk krävs att flertalet av arbetslagens ledamöter i företagets skyddskommitté eller företagsnämnd tillstyrker företagets ansökan.

För att kartlägga behoven och därmed också garantera att medlen disponeras på sådant sätt att de mest angelägna önskemålen uppfylls har skydds-kommittén beslutat genomföra en inventering.

Skyddsgrupper, personalorganisationer-

aktuellt om au

Kontaktkonferens.

För att diskutera gemensamma problem inom det administrationstekniska utvecklingsområdet samlades systemkontaktmännen och personal från avd AT till kontaktkonferens den 15 november.

I grupper diskuterades de åtgärder avd AT vidtagit sedan förra kontaktkonferensen för att förbättra informationen till och utbildningen av kontaktmännen. Följande punkter togs upp:

- Ett informationsblad "aktuellt om AU" ges ut. Det innehåller aktuell information om AU-insatser och nyheter inom AU-området och riktar sig främst till systemkontaktmän och chefer.
- I Dakapo ges en allmän information om vad som händer inom AU-områdena.
- För att sprida kunskap om ADB-system inom företaget har översiktliga systembeskrivningar börjat utarbetas.
- Ett utbildningspaket som ska ge grundläggande kunskaper inom AU har tagits fram. Det är uppbyggt av moduler på två eller fyra timmar för att kunna anpassas till olika personalkatego-

na och även enskilda befattningshavare, som har synpunkter i frågan uppmanas att senast den 31.1.1975 till skydds-kommitténs AU, adress TF — Nilsson, inkomma med skriftliga förslag.

Förslagen bör motiveras så utförligt som möjligt. Särskilt viktigt är att det anges hur många personer som erhåller bättre miljö om förslaget genomföres. Synpunkter på hur en eventuell åtgärd kan se ut är också värdefulla.

Skydds-kommittén kommer att föreslå en prioritering mellan förslagen och verkställa erforderliga utredningar, mätningar, kostnadsberäkningar etc. Därefter sker slutgiltigt fastställande av vad som skall genomföras. ■

Kunden och vi

Kunden
är den mest betydelsefulla personen i vårt företag.

Kunden
är inte beroende av oss — vi är beroende av kunden.

Kunden
är inte ett avbrott i vårt arbete — han är ändamålet för, meningen med vårt arbete.

Kunden
visar oss en ynnest genom att vända sig till oss — vi visar inte kunden en ynnest genom att betjuna honom.

Kunden
är en del av vår rörelse — inte en utomstående.

Kunden
är inte en siffra i kassaboken — han är av kött och blod och har sinnen och känslor som vi alla.

Kunden
är inte någon som man disputerar med eller berättar vitsar för.

Kunden
är en person som kommer till oss med sina önskemål — det är vår sak att uppfylla dem efter bästa förmåga.

Kunden
är värd den mest förekommande och uppmärksamsta behandling som vi är mäktiga att ge.

Kunden
är den som gör att vi får vår lönen, antingen vi är chaufförer, maskinsvarvare, tjänstemän, försäljare eller direktörer.

(Ur *The Goodyear News*.)
Saxat ur *INFO*

Nya D-sektorn.

För en tid sedan offentliggjordes en genomgripande organisationsförändring på exportavdelningen för komfortprodukter. Avdelning K kommer från 1 januari 1975 att ersättas av D-sektorn med delvis ny personal.

D-sektorn är till sin uppbyggnad inledningsvis ett projekt, som efter en viss tid är avsedd att övergå i en fastare organisationsform. Projektledningen för D-sektorn består av följande personer. Claes Hammar (projektchef), Lars Losman (biträdande projektchef), Gunnar Tengdahl, Leif Linder och Björn Möller. Dessa bildar en central projektgrupp inom sektorn. Denna grupp skall lägga upp riktlinjerna för marknadsföringen och forma policyn för sektorns verksamhet. I övrigt skall ansvarsfördelningen inom D-sektorn ej betraktas som helt fixerad. Snabba, koncentrerade insatser på vissa avsnitt kommer att medföra kraftsamling mellan de olika delfunktionerna. Dessa funktioner är:

1. Marknadsservice till utlandsbolag

Denna funktion är delad i tre länderområden: Norge, Danmark och Finland med Gunnar Tengdahl som ansvarig, Belgien och Frankrike med Lars Losman som ansvarig, Tyskland, Holland och England med Leif Linder som ansvarig.

Dessa grupper ansvarar tillsammans med respektive utlandschef för den totala marknadsföringen på respektive marknad. Dessutom skall man fånga upp frågor av typ långsiktig planering, investeringar, prognoser, budgets, organisation etc. och lösa dem i samråd med projektgruppen eller den i Enköping berörda funktionen. Grupperna driver i projektets inledningskede dessutom marknadsanalysfasen.

2. Agentförsäljning

Gruppen ansvarar under Björn Möller för försäljningen till agenter utanför Norden.

3. Teknisk service

Denna grupp ansvarar för dokumentation, teknisk service av komplicerad natur, kampanjmaterial, lay-out-arbete, utbildningsmaterial, teknisk utbildning inom och utom Bahco Ventilation samt kravspecifikationer på produkter.

4. Orderservice-gruppen

Denna skall ansvara för produktval, tekniska klarlägganden, kodning, prisuppgifter, viss intern statistik, prioritering av leveranser, viss leveransuppföljning, telefonservice, prognosunderlag samt orderpreparering.

Det är viktigt att påpeka att resultatansvaret för D-sektorn omfattar såväl motderbolagets exportförsäljning av kom-

fortapparater som utlandsbolagens reslultat på respektive marknader.

Projektchef D-sektorn

Claes Hammar
Marknadsservice Norden

Sekreterare

Mary Axelsson

Ylva Nord
Marknadsservice Belgien,

Gunnar Tengdahl
Frankrike

Ove Ceder
Marknadsservice Tyskland, Holland, England

Lars Losman
Marknadsservice Tyskland, Holland, England

Leif Unnerholm
Agentförsäljning

Leif Linder

Anders Ström

Björn Möller

Lennart Höglund

Nils Bergentz

Göran Englesson

Per-Olov Danielsson

Lars Lundberg

Gerhard Heinrich

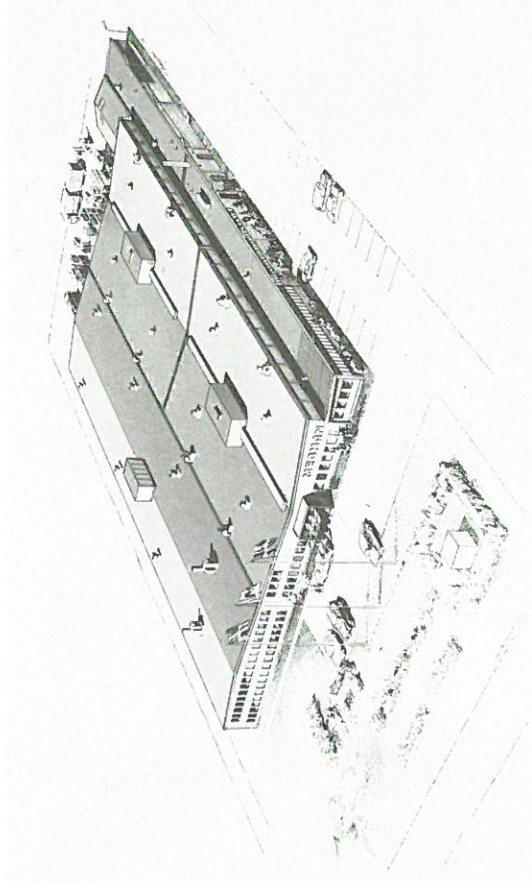
Italo Bedrina

aktualiteter

Bahco företaget Mecman bygger ut i Vagnhärad.

AB Mecman tillverkar och marknadsför internationellt pneumatiska och hydrauliska komponenter och system för mekanisering och automatisering. Försäljningen beräknas uppgå till ca 120 miljoner kr innevarande år.

Efter ca 60% expansion under de två senaste åren kommer företaget för att trygga leveranserna till marknaden och skapa resurser för ytterligare tillväxt att bygga ut verkstäderna i Vagnhärad. Utbyggnaden omfattar totalt 4.500 m² verkstads- och kontorsyta och innebär en fördubbling av den befintliga anläggningen i Vagnhärad. Med installation av viss ytbehandlingsutrustning men exklusive maskinanskaffningar uppgår den beslutade investeringen till 8,5 miljoner kr. Utbyggnaden berör ej företags övriga produktionsenheter i Stockholm och Vetlanda.

Byggnadsarbetet startade under november månad och anläggningen tas i bruk efter semestern 1975.

Mecmans verkstäder i Vagnhärad som de kommer att se ut efter den nu beslutade utbyggnaden

Senaste nytt från Polen.

Vid besök i Polen den 15 november fick Gunnar Hybinette tillfälle att bekanta sig med Warszawa. BV har lämnat bidrag till återuppbyggnaden av ett barnsjukhus utanför Warszawa och detta celebrerades vid ett sammanträffande med minister

Wieczorek som vi känner igen från tidigare reportage i Dakapo (besök i Enköping under mars 1974). Den dygnslånga sejouren omfattade bl a besök på arbetsplatser, besiktning av Hotel Forum (Bahco-anläggning) och en kort rund-

vandring i den av polackerna med stora möda och under stora uppoffringar återuppbyggda "Altstadt", motsvarigheten till Gamla Stan i Stockholm.

F v G Hybinette, tolk, Minister Wieczorek

F v Sveriges ambassadör i Polen, C Wollin, G Hybinette, Minister Wieczorek

Från Luleå till Havanna.

Strax utanför Havanna på Cuba bygger Alfa-Laval ett stort mejeri där Bahco Ventilation står för ventilationen och sedan i början av 1973 har Alf Olsson varit där som instruktör. Alf kommer från Luleå, där han under ett 10-tal år varit verksam inom både montage och service. Vid ett besök i Sverige under hösten fick Dakapo en pratstund med honom.

Lars Olsson

”Det mejeri som vi håller på att uppföra kommer att kunna behandla ca 1 miljon liter mjölk per dag och det innebär att åtskilliga kossors produktion kommer att kunna tas om hand i den här anläggningen, eftersom de cubanska korna mjölkar betydligt mindre än sina svenska släktingar – 8–14 liter/dag mot 25–30 liter/dag för en svensk. Det här innebär att mejeriet får ett ganska stort uppsamlingsområde och jag tror att man kommer att få problem med att hålla mjölken färsk under de långa transporterna i denna värme som under sommaren ligger på ca 35°C i skuggan. Men det är deras problem att klara av. Vi är där för att bygga en ventilationsanläggning och för att klara alla plåtarbeten har vi startat en verkstad ungefär 3,5 mil utanför Havanna, där jag har ett 15-tal infödda medarbetare till hjälp och jag måste säga att tillverkningen går väldigt bra. Cubanerna gör ett fint arbete och kanalerna blir lika bra som de som görs i Enköping. En del färdiga produkter köper vi naturligtvis från Enköping och när de kommer hit är det alltid en kontrollant som är med och ser till att allt är som det ska och det brukar det vara, för leveranserna från Enköping fungerar mycket bra.

Att bo i ett land som Cuba medför naturligtvis en hel del problem samtidigt som det också innebär en del angenäma upplevelser. Vi känner t ex att vi är välkomna på Cuba. Svenskarna är väl sed-

da där och tas väl om hand i alla olika sammanhang. Trots den relativa fattigdomen är cubanerna mycket gästfria och de ser gärna att man kommer och hälsar på dem. Dörren står alltid öppen om man vill komma och hälsa på, och deras valspråk är »mitt hus är ditt hus». Den här välvilliga inställningen till oss märker man också när det gäller det officiella nöjeslivet som det verkligen är hög fart på och som mest består av kabaréer av olika slag. Till dessa fester är det alltid långa köer och alla får inte plats men vi har fått speciella kort till dessa kabaréer så vi har bara att knalla på in och sätta oss.

Ett annat tecken på den uppskattning man hyser för oss fick vi vid en bjudning på ambassaden i Havanna när Fidel Castro plötsligt uppenbarade sig och kom fram och hälsade på oss svenskar.

Annars tycker jag att det bästa med Cuba är solen och det rena sköna vattnet omkring ön och den bästa fritidssysselsättningen man kan ha på söndagarna är att åka ut till playan och harpunera lan-guster (liknar hummer). Då ger nästan

hela den svenska kolonin sig av ut mot havet för att fiska och bada. Nu är det så att innan man kan börja harpunera måste man först simmandes ta sig ut till ett korallrev ca 200 m ut i vattnet. Småbåtar är det nämligen smått om på Cuba

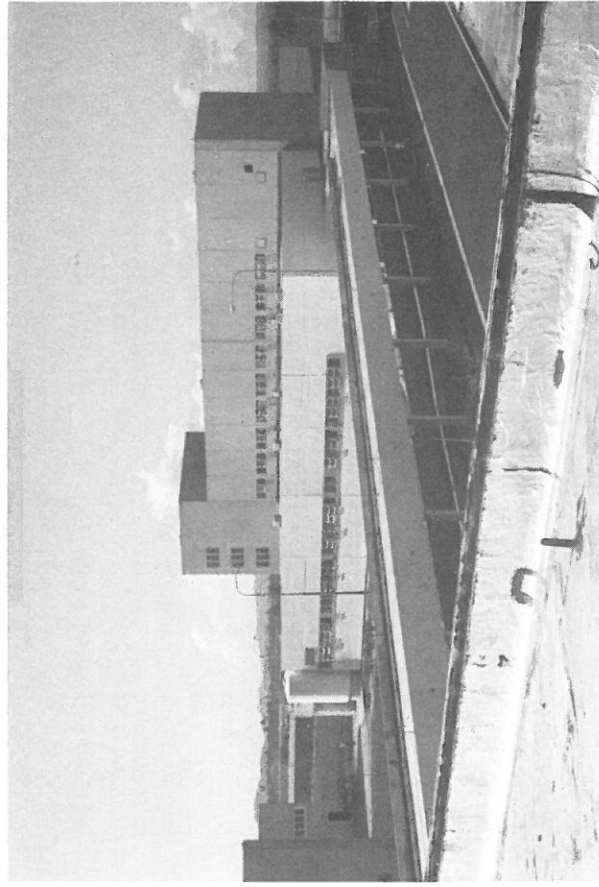
och det krävs licens för att få ha en egen båt. Förmodligen har man sådana här bestämmelser för att hindra folk från att fly från landet. Hur som helst så måste man simma ut tillrevet och det är klart att man möter litet otrevliga djur ibland under simturen. Det finns både barracuda och haj i vattnet, så vi brukar simma i grupp för att känna oss litet säkrare. En gång var jag med om

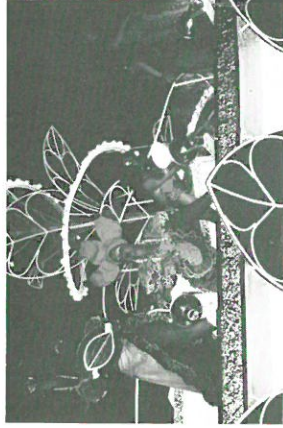
att slå ihjäl en haj på 3 m som hade förrirrat sig in på för grunt vatten så det är inte bara prat att det skulle finnas rovdjur i vattnen däromkring. Annars ägnar vi det mesta av fritiden till att spela golf och att gå på kabaréer som jag tidigare berättade om.

Som jag nämnde förut är det en del problem som man har där nere och ett av dem är att arbeta i den här värmen som under juni, juli och augusti ligger på drygt 30°C i skuggan samtidigt som man har en luftfuktighet på 85%. Många av cubanerna har sista mellan 10–14 den här årstiden men vi jobbar på som vanligt och det innebär att man får gå svettigt hela dagarna och det är inte så roligt alla gånger.

Tidigare var också maten ett problem men nu har den blivit bättre. En hel del olika saker är ransonerade på Cuba och så är t ex fallet med kött, som man får 6 hg av per vecka och person. Sådana saker som ägg, bröd, fisk, potatis och

ost kan man få tag på ibland medan man alltid kan köpa konserver, men de är av sådan kvalitet att man helst ser att man kan livnära sig på någonting annat.

När jag åker hem var tredje månad brukar jag därför ta med mig litet svensk mat och sen är vi 35–40 personer som samlas till en fest när jag kommer tillbaka. Jag brukar t ex ha med mig en stor gravad lax som frugan verkligen kan ställa ordning på ett utmärkt sätt och litet knäckebröd och sill och kaviar också för den delen som alla är sådana saker som man som svensk har vant sig vid och som man inte kan få tag på där nere.

direkt från facket

Den fackliga rörelsen har under de senaste årtiondena ställts inför ständigt nya arbetsuppgifter, vilka i sin tur krävt anpassning av organisationen. I dagens fackliga verksamhet har kontaktmannen en mycket betydelsefull uppgift.

En av kontaktmannens viktigaste uppgifter har varit och är att informera nyanställda på arbetsplatsen, om arbetsplatsen samt om den fackliga organisationen och därvid aktivt verka för att intressera den nyanställda för anslutning till fackföreningen.

Denna del göres för Verkstadsklubbens del nu direkt i klubbrummet vid nyanställningen, varför vi ej behöver belasta våra kontaktmän med detta. Det finns ändå många anledningar till att välja kontaktmän för en lokal facklig organisation.

Kontaktmannen skall sköta den fortlöpande kontakten mellan medlemmarna och klubbstyrelsen och rapportera allt

En annan sak som jag kommer att ta med mig är ett antal Bahcomössor. Cubanerna är nämligen ytterligt förjusta i den typen av huvudbonad och det är väldigt många som bett mig ta med en mössa till dem, när jag kommer tillbaka. Den typen av mössa kan ju inte vara speciellt lämplig i det här klimatet men i alla fall är de beredda att byta bort sina stora flätade solhatt mot en reklammössa och när de väl kommit över en sådan är de mycket rädda om den och det tycks vara mest på söndagarna som den kommer till användning. Hittills skulle jag tro att det är drygt 300 cubaner som går och stolt bär på sina Bahcomössor.

Den bostad jag har ligger ungefär 5 mil från arbetsplatsen på andra sidan Havana så att säga. Vi är fyra som bor där i en gammal amerikansk villa av god klass. Förmodligen har den tillhört någon amerikan som flydde i samband med revolutionen. Det finns förresten ett stort antal tomma villor i området men som man nu börjat restaurera. Vi har alltså ganska långt till jobbet men den cubanska staten har ställt en Volks-

wagenbuss till vårt förfogande och förser oss också med bensinkuponger så det är inget större problem i sammanhanget.

På det stora hela taget tycker jag att det går bra att vara där nere. Det är intressant med nya miljöer och människor, men jag skulle inte vilja stanna där för gott. Det ska trots allt bli skönt att komma hem i mitten av nästa år då jobbet beräknas vara klart för vår del". ■

som kan vara av ömsesidigt intresse. Kontaktmannen skall även fylla den betydelsefulla rollen som opinionsbildare och opinionsförmedlare.

Det kommer inom en snar framtid att ske en hel del nytt vad det gäller demokratien även innanför grindarna (§ 32-utredningen) och som medför ett mycket större behov av kontakter mellan styrelse och medlemmar. Vi ömtagare godtar inte längre att våra mänskliga behov bara tillgodoses om de stämmer med arbetsgivarens hänsyn till teknik och ekonomi. Vi godtar inte att den tekniska utvecklingen bestämmer över oss. Vi vill bli herrar över den. Vi godtar inte längre att arbetsgivaren själva ska bestämma när våra kunskaper, erfarenheter och intressen ska beaktas. Vi kräver att bli erkända som medverkande i företagets skötsel. Idag är det ägandet som avgör vem som ska bestämma. Den som satsar sin kropp

Inför avtalsförhandlingarna -75.

Under senare delen av 1973 och under första halvåret 1974 genomfördes ett stort antal diskussioner och överläggningar i gruppform inom lokala instanser och klubbar. Detta skedde i form av så kallade mimikurser som avslutades

med att åsikter och kommentarer angående "Avtal -75" insändes till förbundet. De nedan redovisade aktiviteterna har medfört att åsikter och synpunkter från minst 45 000 medlemmar ingått i bearbetningen. Efter förbunds-

styrelsens utvärdering och prioritering tillställdes Avtalsrådet ett material innehållande dels förslag till frågor med högsta prioritet, dels en förteckning över hundratals sakfrågor som det bedömdes angeläget att Avtalsrådet tog

och sitt kunnande måste underordna sig ägarens order. Nu kräver vi att arbetet jämställs med kapitalet. I samband med att kraven ställs måste vi vara beredda att ta tillvara de möjligheter som vi kommer att få samt utnyttja dessa. Det är därför vi i Verkstadsklubben väljer Kontaktmän. Styrelsen kommer inte att kunna bevakas medlemmarnas intressen om det inte finns en bra uppbyggd kontaktorganisation.

Ännu en gång märket (som har gul botten med ett svart M) betyder inte Moderrat utan Metalls kontaktmän!

Vi i styrelsen hoppas på en större aktivitet i Verkstadsklubben.

Vi önskar våra medlemmar och alla Dapapulasare en riktigt God Jul och Gott Nytt År.

Verkstadsklubben

Ulf Jaensson

SIF

ställning till. Utöver detta pågår fortfarande arbete i olika arbetsgrupper, som har till uppgift att ta fram konkreta avtalsförslag och underlag för förhandlingar.

Avtalsrådet, som är ett nymrättat organ inom SIF har att behandla avtals- och förhandlingsfrågor av större räckvidd. Avtalsrådet skall sammankallas innan förhandlingar om nytt avtal med SAF påbörjas. Avtalsrådet har att besluta om förbundets förhandlingskrav.

Efter rådets sammanträden inför Avtal -75 beslutade man således, att ge följande frågor högsta prioritet i förhandlingarna:

utbildning

Arbetskydd och företagshälsovård

Den interna utbildningen av skyddsombud, arbetsledare, konstruktörer, beredare m fl i ämnet "Arbetskydd och företagshälsovård" har pågått sedan våren 1971. För närvarande pågår den nionde kursen som avslutas före jul. Därmed har 253 personer deltagit i denna utbildning. Studieintresset har hela tiden varit mycket gott och deltagarna har tillförts nya och värdefulla kunskaper.

Deltagarna har valts ut i samråd mellan kursledningen och respektive chefer samt klubbstyrelsen.

Då den nu pågående kursen genomförts

- Reallöneskydd för samtliga medlemmar
- Fortsatt aktiv låglönesatsning
- Samma semestervillkor för industrins tjänstemän som för arbetare och tjänstemän enligt de statliga bestämmelserna
- Betydelsen av att åstadkomma likvärdig löneutveckling vid fasta och rörliga lönesystem
- Övertidsersättning för samtliga medlemmar
- Reglering av restidsfrågor för tjänstemän som har att företa resa i tjänst

Avtalsrådet beslutade dessutom att framföra sina förhandlingskrav till PTK (Pri-

vattjänstemannakartellen) samt i övrigt beakta såväl den förda debatten som det prioriteringsunderlag som framtagits.

Förbundets avtalspolitik inför 1975-års förhandlingar är därmed fastlagd. Lönepolitikens inriktning överensstämmer med av TCO-kongressen och Riksstämman tidigare fattade beslut.

Alla våra medlemmar tillönskas en God Jul och Ett Gott Nytt År samt en lång och givande ledighet!

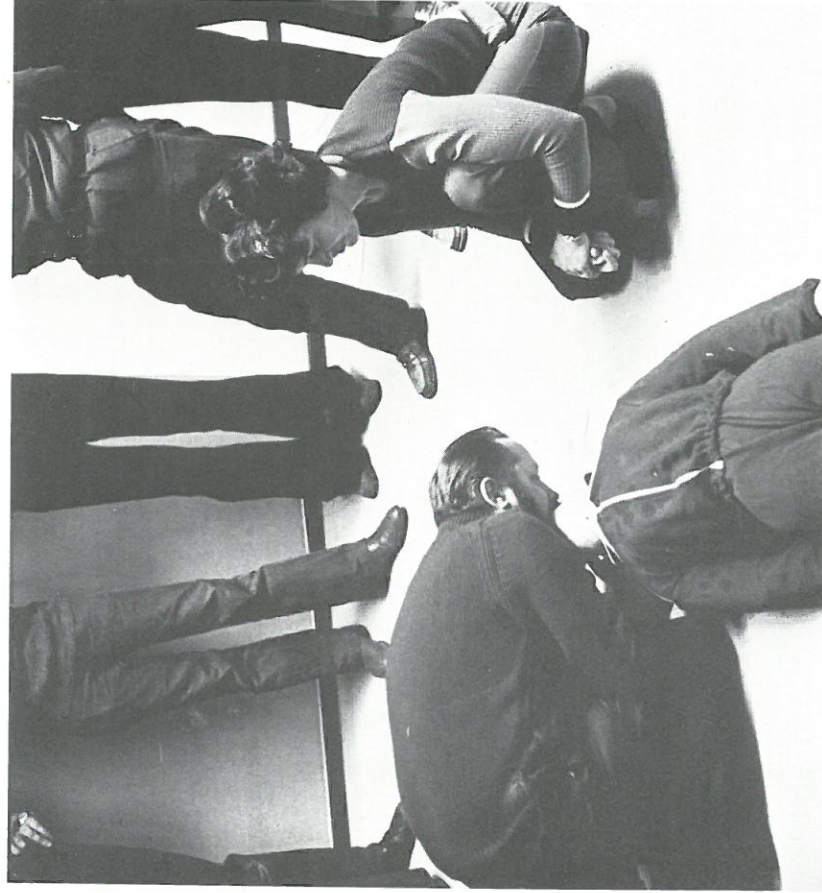
Kurs i tillämpning av excenterpressanvisningar

En fjärde kurs i tillämpning av excenterpressanvisningar har genomförts med tolv uppsättare från pressarverkstaden som deltagare.

Lärare: Jan-Erik Wesche och Hannes Hakala

Kurs i "Uppläggning av en arbetsplats" för gruppleddare och uppsättare i pressarverkstaden

Åke Carlsson har genomfört en kurs i uppläggning av en arbetsplats. Deltagare: 34 gruppleddare och uppsättare från pressarverkstaden.

Inger Nedar instruerar i mun-mot-mun-metoden

Dakapo gratulerar

50 år
Terttu Mäki-Jokela 75.01.17
Yngve Kihlström 75.01.22
Bertil Gustavsson 75.02.04
Roland Hansson 75.02.12
Gustav Lindberg 75.02.18
Alf Isberg 75.02.26
Rune Forsberg 75.03.01

65 år
Folke Nilsson 74.12.22
Gunnar Cederlund 75.01.09
Bengt Engvall 75.02.25

75 år
Klas Erik Lundberg 75.01.11

80 år
Hugo Cederberg 74.12.26
Åke Lindqvist 75.01.02

Yrkeskadestatistik.

På grundval av de yrkeskaderapporter som upprättas i samband med inträffade olycksfall och tillbud, upprättas en intern statistik.

Frånvaro från arbetet, orsakad av yrkeskada, noteras på närvarokortet och via dataavdelningen erhålls dessa uppgifter, liksom också den totalt arbetade tiden. Siffrorna redovisas för rullande 12-månadersperioder några gånger varje år och man erhåller på så sätt en god bild av utvecklingen.

I skyddscommitten har framförts önskemål att statistiken presenteras med jämnheten mellanrum.

Nedanstående diagram nr 1 med tillhörande tabell visar läget inom respektive skyddsgrupp dels för tiden 1973.01.01 - 1973.12.31 och dels för tiden 1973.10.01 - 1974.09.30, d v s förändringen inom fyra kvartal.

Staplarna anger "Antal yrkeskador per årsarbetare". De tar alltså hänsyn till förändringar i antalet sysselsatta personer.

I tabellen anges dels antalet skador och dels antalet årsman, för båda redovisningsperioderna.

Längst ner i tabellen redovisas vilka avdelningar som ingår i respektive skyddsgrupp. Av diagrammet framgår att några skyddsgrupper råkat ut för höjd olycksfallsfrekvens, nämligen: SGB, SGG, SGK, SGM och SGU.

Sänkt frekvens har inställt sig för SGD, SGF och SGP medan SGL och montageavdelningen är oförändrade. Oförändrat är också läget för samtliga skyddsgrupper tillsammans.

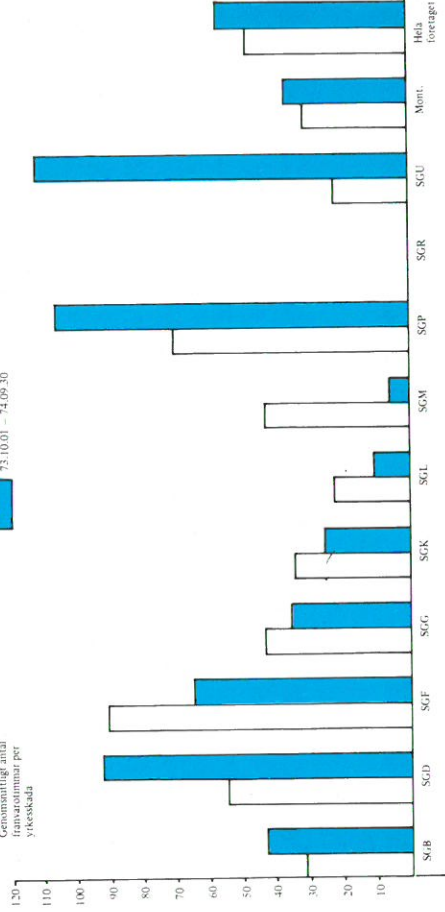
Diagram 2 visar den genomsnittliga frånvarotiden per yrkeskada. Höjd genomsnittstid kan tolkas så att skadorna är av svårare art än tidigare, sänkt genomsnittstid skulle betyda motsatsen.

Mot den bakgrunden kan alltså sägas att skadorna blivit svårare inom SGB, SGP,

Diagram nr 1
Antal yrkeskador årsman

Diagram nr 2
Genomsnittlig antal frånvarodagar per yrkeskada

SGU, montage och totalt. Lättare karaktär har skadorna fått inom SGF, SGG, SGK, SGL och SGM.

Det är också anmärkningsvärt att SGR varit helt skadefri under de 21 månader statistiken omfattar.

Slutligen kan det också vara på sin plats att påpeka att man inte kan dra alltför stora växlar på statistiken. Av tabellen

i diagram 1 framgår att antalet årsman varierar kraftigt. I de små skyddsgrupperna kan ett enda olycksfall förvrämbilden mycket kraftigt. Totalbilden för hela företaget indikerar dock att antalet yrkeskador är oförändrat och svårighetsgraden är just nu något högre än tidigare.

Att namnet på vårt företag kan vara svårt att stava till får man emellanåt en påminnelse om på brev som kommer till oss. Här några exempel:

Back och Ventilation
Backe Flexbergsstäderna
AB Backe Fläckbergsstäderna
Banko Ventilation

Hos vissa skribenter tycks dessutom adressförvirringen vara total. För en tid sedan fick exportavdelningen ett brev som var adresserat så här:

Bahco Ventilation
Ullswater Crescent
Coulsdon
Fredrikssund
Schweden

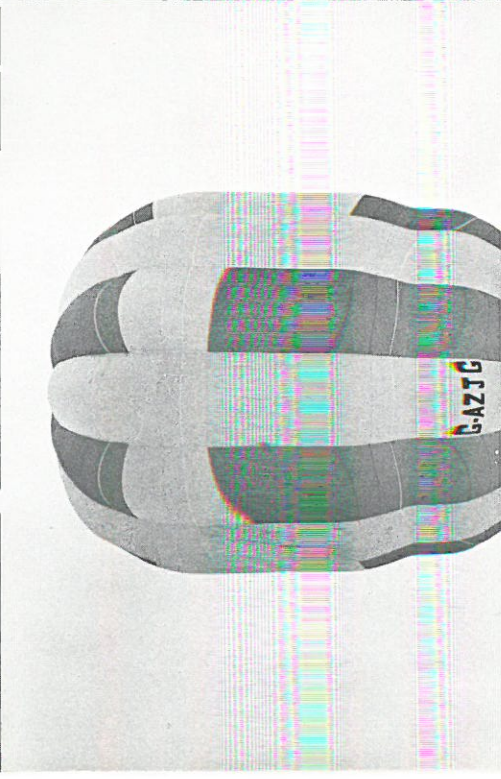
Trots detta hamnade brevet rätt. Kom inte se'n och säg att postverket inte kan dela ut post.

Bubbel i huset...

Jämt ska farsan tjata om att jag inte får vinna över chefens grabb!

I sommar haller vi stranden ren!

Pyssel för stora och små.

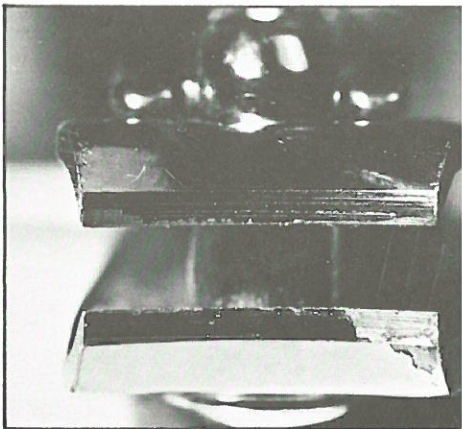
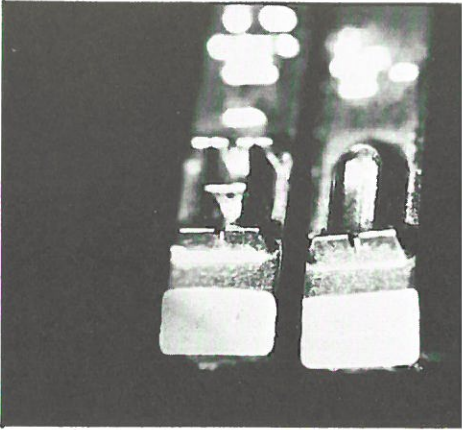
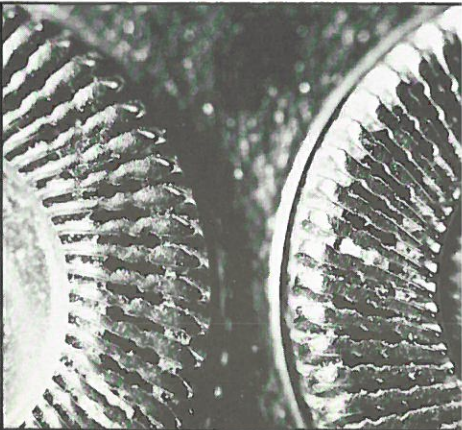

Lösningen på det här korsordet skickas till PA, Gunnar Mångsbro senast den 31 januari 1975
Övrraskningspriser väntar.

Namn..... Anst.nr.....

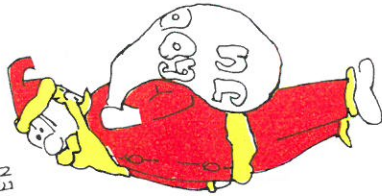
VAK	SÅS KÖCK	FÖR TULL	ÅNG- BÅT	SAMS	PIL- SPEL	AY- SATS	BLOMMA	SEDEL	SVAR- TA
KÄRLS- GUD			VATTENDRAG PÅ VAR JORD DEL			TÖM- MIES	MAN I FÄS KANSKE	FAR- OSTÖRD IDVALA GA	KANSKE MED PRICK
VAL- SA				CENT- RUM		ORT			
FÖRLÄZ			GÖRS KANSKE SNAPS		HAR DANS IBLAND	EJ NIA			
BILA				ÅGA	TYSK FLICKA				DALL- RIGT
DRICKS		TÖS	GÖR FARARE		TITTA ROLIG				
KATT I MÖKKER				KIRK- BIRA	HÅLLER JUL- LUSSET				
TALA		FÄSTER							FAT- TIGA
SKVÄT- TES									FARA TIGA
KÖRT EK BIO- KEDIA			FÖR HÅR		FISK				
FÖR									
GER ENERGI									
1.000									

GERTRUD 74.

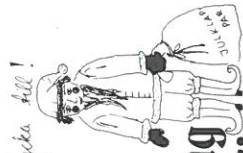
FINN FEM RÄL PÅ DEN HÖGRA TOMTEN

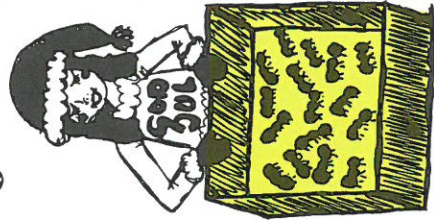
V... ÄR DET FÖR ÖRD

- ① ujl etmot ② nrag
- ④ lupplajk ⑤ anstjär
- ⑥ aknisk ⑦ sigr ⑧ örgrt

Lyska till!

LOZD 3
SIRP 4
VANIKS 3
VREKES 5
DÄVITOLEN 4
MORÖ 1
EITVÖG 4

HUR MÅNGA MYROR
FINNS DET I FIAS
LÄDÅ?

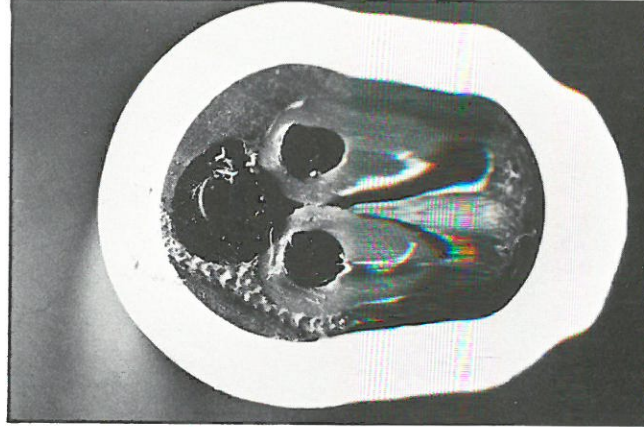
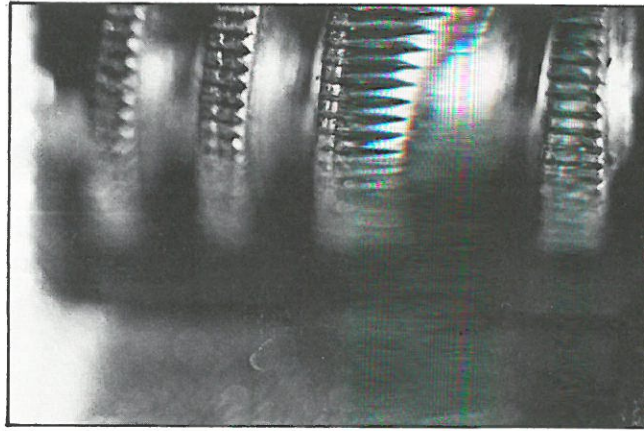
② Forts här.

Den här lilla tomten hade inga julkappar för att ge så man var tvungen att skriva tillbaka och meddela att han tyvärr inte kunde hinner göra klart några julkappar. Men då fick barnen ångra sig, och julen blev inte alls särskilt rolig. Men det var rätt åt dem tycker jag tycker inte ni?

① En liten julsaga

Det var en gång en liten tomtegitte som varje år åkte till staden för att ge julkappar åt snälla barn. Men i år hade det hänt något fortfarande, alla barn som jultomten brukade ge julkappar åt hade antitkat en annan tomte som var mycket bättre, ansåg de. Därför hade inte tomten gjort några julkappar. Men så en morgon, dagen för julaftonen kom det ett brev i tomstens brevlåda. I det stod det: Kära jultomten, vi har alla ångrat oss och vill ha dina julkappar, den andra tomten var bara en bluff. Men när han läste brevet blev han ännu ledsnare för *(skrivs ut)*

Barn pyssligheterna har gjorts av PRYO-elever som pryat på dokumentationsavdelningens atelje.

När Du tror Dig ha kommit underfund med vad bilderna föreställer skickar Du lösningen till PA, Gunnar Mångsbro senast den 31 jan. 1975. Du kan ha chans att vinna pris även om Du inte lyckas lösa alla bildgåtorna.

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

Namn.....

”Mille quod id trahit”

På förvintern Herrans år 1265 kom en munk, fader Pietro Calda, till Enköping för att fungera som huskaplan hos Joar Blå på fästningen Gröneborg. Han kom under den ruggigaste tiden på hela året när en råfuktig ky-laspredd med snålblåst över hela Enköpingsslätten. Och fukten och kylan fanns även inne i bostadshuset så den stackars munken frös erbarmligt, van som han var vid ett människovänligare klimat.

”Mille quod id trahit” (”tusan vad det drar”) kunde han inte motstå att yttra när han en gång var i audiens hos sin herre. Alla lärda män på den tiden förde samtalen på latin.

Joar Blå satte upp ett förvänat ansikte och svarade: ”Vad då, drar det?” Som alla nordbor hade han vuxit upp med kyla och drag och han hade föga aning om hur det kändes att uppleva vintrar utan dessa obehag. Men han började i alla fall studera sin omgivning för att se om kylan och draget påverkade människorna.

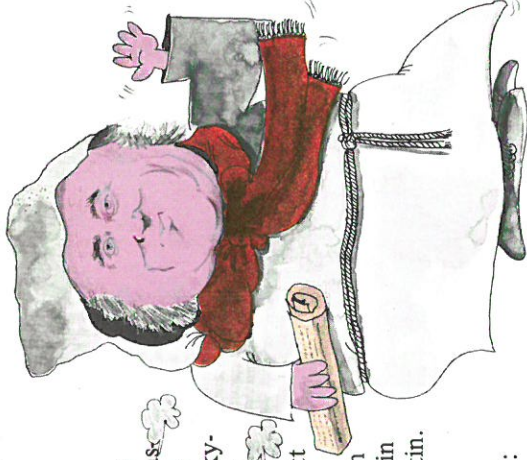
Överallt mötte han blåfrusna, påpälsade underlydande, som utan att knota (de var inte vana vid annat) försökte fullgöra sina sysslor i kalla, dragiga och obekväma lokaler. Och i smedjorna sveddades smederna i den olidliga hettan från ässjorna. Joar Blå fann att livsaldern var kort, att många underlydande var sjuka och att något borde göras för att förbättra trivseln och villkoren för människorna.

En hel stab skickliga personer sattes genast att under Joar Blås överinseende göra bostäder och arbetsplatser tätare och dragfriare. Anordningar för stribad sattes upp överallt för att förbättra renligheten. Rök- eller ångbadet, som man redan under vikingatiden

hade lärt sig av slavarna i östernad,

populariserades åter och snart fanns det sådana överallt i

staden. Där det var kallt satte man in finurliga värmeapparater och där det var för varmt gjorde man anordningar för att kyla luften eller ta bort värmen. Folket trivdes och man sökte sig till Enköping för att bo, leva och arbeta bättre. För att genomföra alla dessa förbättringar införde Joar Blå en extra skatt på all spannmål som såldes i bygden och på den järnmalm, som via Enköping skeppades ut i världen. Så blev Joar Blås ”påлага för bekämpande av drag och smuts” upprinnelsen till dagens arbetsmiljöfonder.

Fader Pietro

Efter att sålunda ha russtat Enköping, fann han att även resten av Sverige, Norden och den kända världen borde komma i åtnjutande av de välsignelser som han skapat i målärstaden. Och det blev den frusne munken som fick bli bäraren av det goda budskapet.

Iklädd tjocka kläder och försedd med en värmande halsduk trädde han in i slott och herresäten, hälsande husets herre med ordet: ”Mille, quod id trahit!”

Efter att denne förvänat konstaterat ”Visst tusan, det drar ju här” kunde fader Pietro ta fram sin beställningsrulle och anteckna ortens behov av välbefinnande från Enköping. Skickliga hantverkare och sakförstående påhittare såg sedan till att den nya välfärden levererades snabbt och till rimlig kostnad.

Så efterfrågade och allmänt spridda blevo produkter-na från Enköping att den värmande halsduken endast kom att användas när budbärarna, de blevo många med tiden, inte vistades i ett klimat som var skapat av Joar Blås medarbetare. Även i vagnar och slädar hade de mångkunniga Enköpingsborna funnit på finurliga apparater som gav värme och trivsel och det var endast när de färdades till fots som halsduken kom till användning.

Uttrycket ”Mille quod id trahit” ingår numera endast i

Joar Blås vapensköld, men traditionen att se till att det skapas produkter som ökar människors arbetsglädje och botrivsel lever kvar och förvaltas väl i Enköping än i denna dag.

Aron

